

Dolce PHAR(E)'niente

de Dan STOICA

Globalizarea - despre care publicăm, chiar în acest număr, un comentariu al reputatului academician Tibor Braun, de la Budapesta - ni se arată, deocamdată, ca intenție, iar materializarea ei are forme care seamănă cu cooperarea (nivelul "big brother - little fellow"). Când te gîndești că putea să nu fie nici atât, îți spui că e bine și cît este. Când îți iei însă răgazul de a pătrunde lucrurile, o dezamăgire împletită cu neputință te cuprinde.

Cineva spunea că bani au existat și există, ba chiar în cantitate rezonabilă, doar că trebuie făcut în așa fel, încât să-i determini să circule către tine.

Unde sînt banii? La cei boğați, adică la Comunitatea Europeană (între alții).

Cum îi poți face să circule și să vină către tine? Printr-o cooperare cu cei care au banii, deci cu comunitatea Europeană (între alții).

Ce înseamnă "cooperare"? O operare (lucrare/lucrătură) în care sînt angajate cel puțin două părți și care se soldează cu un câștig pentru fiecare parte și pentru toți în ansamblu.

Care sînt cele mai cunoscute forme ale cooperării instituțiilor românești din spațiul înviașămîntului, în anii de după '90? Păi, TEMPUS, PHARE&Co.

Cum funcționează? Eheh...

În principiu, sînt următoarele faze:

1. o nevoie depistată la noi ajunge să intereseze persoane/instituții din Europa de vest
2. fie la inițiativa noastră, fie la inițiativa lor, se planuiește supunerea unui proiect de cooperare aprobării Comisiei Comunității Europene
3. proiectul odată aprobat, se pun în mișcare finanțările necesare și, etapă cu etapă, se realizează cele îndelung planuite.

Asta, în teorie, care, știm, exprimă cazul ideal.

În realitate, se face o organizare complicată și mare consumatoare de fonduri a echipelor de lucru (în care vezi apărînd organe, organisme, persoane/personaje, de te trezești reprezentat de lume care nu te cunoaște, nu te înțelege și/sau nu suprapune interesul propriu cu interesul tău, dînd curs doar celui dîntii); în această schemă prind a se mișca, grupuri-grupuri, persoane-cheie (de la noi, cu bani puțini și în condiții modeste; de la partenerii vest-europeni, în condiții normale pentru ei, deci, cu bani mulți - ca pentru experți - și cu mare grijă pentru starea lor de bine). Urmează rezultatele: românii întorși din vizitele de studiu înțeleg mai bine că tot ceea ce au văzut se poate realiza și la noi, dar după importante amendări ale legislației actuale și numai dacă suportul material promis chiar vine; străinii implicați ne administrează sfaturi în care nici ei nu prea cred, sau conferințe la un nivel general de abordare a chestiunilor ce ne frămîntă. Îmi amintesc de un sfat pe care l-am auzit recent, menit să ne scoată din impasul legislativ din cauza căruia evoluția noastră este cumva compromisă: ni se sugera că trebuie să găsim o cale de mijloc între principiul care zice că tot ce nu este interzis este permis și cel conform căruia tot ce nu este permis este interzis. (Doamne, e atât de frumos la Sinaia, că uiți de propriile griji și gusti din plin exercițiile de spirit ale partenerilor de discuție). În fine, vine vremea cheltuirii banilor (rămăși) pentru achiziții de materiale dintre cele mai diverse, cel mai adesea echipamente. Or, banii rămăși sînt deja considerabil împuținați (vezi mai sus) și apoi mai apar fenomene de diminuare pe care nu le explică nimeni. Afli doar că trebuie să "nevezi" (citește "reduci drastic") planurile inițiale și să-ți mai spui o dată, românește, că e bine că este și atât. E puțin, dar ne ajută la integrare, deci duce la globalizare. Altfel spus, ne globalizăm. Încet, dar sigur. Atît de încet că parcă nici nu s-ar mișca ceva. Sînt americani care se duc să privească tornadele de aproape: o forță uriașă care te poate ridica pînă la cer și care oferă un spectacol fascinant, deși în imagini nu prea clare. Cui îi place riscul și vrea să aște și să poată mai mult intra în joc. În Europa pe cale de globalizare, e atîta pace, atîta tihnă, de-ți vine să crezi că-i bine.

Și pentru noi, și pentru cei care simpatizează, din Europa cea auzită, cu nevoile noastre, e ca într-un dulce PHAR(E)'niente.